

RECENZE

Mates Pavel – Vavera František – Škoda Jindřich – Slabý Antonín. *Veřejné sbory v České republice*. Praha: Leges, 2023, 408 s.

Recenzované dílo je aktualizovaným a rozšířeným, po dvanácti letech již odbornou veřejností očekávaným vydáním díla *Veřejné sbory*,¹ jehož původní autorský kolektiv je rozšířen o jednoho ze spoluautorů. Již zavedený autorský kolektiv je tvořen renomovanými a zkušenými odborníky² jak z oblasti správního práva a legislativy, tak i z oblasti bezpečnostní praxe a činnosti a fungování bezpečnostních sborů ČR.

Vydání tohoto díla je jistě významným počinem, jenž se zabývá fenoménem, který je nezbytný v každé moderní společnosti, tedy kategorií institucionálních složek bezpečnostního systému státu. Byla tím odstraněna dlouhotrvající absence základního souhrnného zpracování tohoto tématu,³ jež odborná veřejnost citelně postrádala. Přestože jde o „pouhé“ aktualizované a rozšířené vydání, zasluhuje recenzované dílo nepochybně seriózní pozornost. Naplňuje zjevně potřebu praxe veřejných sborů, přináší souhrnný a přehledný pohled na tuto část státního mechanismu, která není obecně příliš známá. Zároveň ovšem přináší a otevírá i témata k diskusi a vyjevuje palčivou potřebu zpracování a dalšího rozvíjení základního teoretickoprávního poznání v této oblasti.

Struktura a obsah díla

Dílo pojednává o veřejných sborech (VS), mezi které řadí Policii ČR (PČR), obecní policii (OP), Hasičský záchranný sbor ČR (HZS), Celní správu ČR (CS), Vězeňskou službu ČR (VSČR), Vojenskou policii (VP), zpravodajské služby (ZS) a Generální inspekci bezpečnostních sborů (GIBS). Z hlediska platné právní úpravy poskytuje souhrnný přehled o organizaci uvedených VS, jejich pravomocích a působnostech. Zvláštní pozornost věnuje činnostem vykonávaným veřejnými sbory, při nichž dochází k zásahům do základních práv fyzických osob, jakými jsou omezení osobní svobody, použití donucovacích prostředků, zpracování osobních údajů nebo vykázání, zaměřuje se na podmínky provedení zásahů proti věcem, na problematiku náhrady škody vzniklé v souvislosti s činností těchto sborů,

¹ Viz MATES, P. – ŠKODA, J. – VAVERA, F. *Veřejné sbory*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 384.

² Autory jsou doc. JUDr. Pavel Mates, CSc.; plk. doc. JUDr. František Vavera, Ph.D., LL.M.; JUDr. Jindřich Škoda a Mgr. Antonín Slabý, Ph.D., MBA.

³ Patrně naposledy obdobné téma u nás více než před půlstoletím zpracoval Lukeš, viz: LUKEŠ, Z. *Základy bezpečnostního práva*. Praha: Academia, 1971, 212 s. V této publikaci se autor tematicky zaměřil na právní aspekty bezpečnosti jako správní činnosti i bezpečnosti v institucionálním slova smyslu, především v oblasti vnitřní bezpečnosti. V tomto jsou autoři recenzovaného díla blízko s akcentem na onu stránku institucionální. Ze starší literatury je jistě vhodné zmínit i dílo J. Hoetzela (HOETZEL, J. *Československé správní právo. Část všeobecná*. Praha: Melantrich, 1937, s. 507) obsahující významnou pasáž věnovanou vymezení policie, policejních statků, policejním zásahům a jejich podmínkám a formám. K významu právního výkladu této problematiky Hoetzel uvádí: „*Těžšíště právnícké práce je ve výkladu tak pružných pojmů, jako je např. veřejná bezpečnost, veřejný řád a klid. Způsob, jak se takové pojmy vykládají, zda spíše ve prospěch státní moci či ve prospěch svobody občana, dává ráz určitému státu. Stát může tu býti více nebo méně „policejní“, ač každý stát musí býti policejním, protože musí určité statky chrániti policejně.*“ (Ibidem, s. 21).

mezinárodní spolupráci s příslušnými orgány jiných států a nadnárodních institucí, a tématu kontroly činnosti VS. Součástí výkladu je také rozbor vybrané relevantní judikatury, zejména správních soudů a Ústavního soudu. V úvodu přináší cenný teoretický výklad základních pojmů a kategorií. Většina dalších kapitol je pak věnována přehledně a fundovaně deskripci jednotlivých aspektů platné právní úpravy postavení a činnosti VS.

Dílo je rozděleno do 18 kapitol, jimž předchází úvodní výklad vymezující základní kategorie a pojmy prolínající se celým dílem. V úvodu jde především o vymezení pojmu a okruhu VS v ČR, charakteristiku zásady legality, která je výchozí zásadou určující činnost VS, a dále základních kategorií, a to „bezpečnosti“ a „veřejného pořádku“, které jsou VS povoleny chránit. Následují pak výklady ke kategoriím neurčitých pojmů a správního uvážení a na závěr osvětlení úkonů, které tvoří největší část jejich aktivit, mající charakter bezprostředních úkonů a faktických pokynů. Pro členění díla zvolili autoři průřezový přístup, což činí výklad systematickým a přehledným. Výklad neřadili podle jednotlivých sborů, ale rozčlenili jej po jednotlivých oblastech jejich postavení a činnosti.

Kapitoly lze rozdělit do dvou částí, a to na ty, které se zaměřují na právní, organizační a institucionální aspekt postavení subjektů zajišťujících bezpečnost ČR (kap. 1–4: organizace VS, funkce VS, práva a povinnosti příslušníků VS, součinnost a spolupráce, a kap. 14, 15, 16, 18: mezinárodní spolupráce, odpovědnost za škodu a jinou újmu způsobenou v souvislosti s plněním úkolů VS, kontrola VS a zpravodajských služeb, působnost VS ve zvláštních případech), a další, které cílí na aspekt jednotlivých oprávnění, jimiž disponují (kap. 5–13: omezení osobní svobody, zásahy proti věcem, vstup do obydlí a jiných prostor, vykázaní, ochrana osob, donucovací prostředky a použití zbraně, pátrání a pátrací prostředky, zpracování informací, mlčenlivost). Kapitola 17 se speciálně zabývá správními delikty.

Zhodnocení

Autoři si stanovili mimořádně záslužný úkol a cíl – po opravdu dlouhém historickém období, kdy téma institucionálního aspektu zajišťování bezpečnosti ČR nebylo systematicky traktováno, se pokusili toto téma souhrnně zmapovat, popsat a systematicky utřídit. Zaměřují se na organizační strukturu těch složek státního mechanismu, které tento úkol naplňují, jejich rezortní začlenění a odpovědnost, oblast působnosti a okruhy pravomocí a oprávnění, jimiž při naplňování úkolů v oboru své působnosti disponují. Základní východiska založili a základní terminologii zavedli již v původním vydání z roku 2011 a obsah aktualizovali a rozšířili tak, že do něj doplnili nová dílčí témata, která přinesl legislativní vývoj i odborná literatura. Především jde logicky o reakci na vznik nového bezpečnostního sboru – Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS). Do jednotlivých kapitol zahrnuli výklad o její organizaci a funkcích a právech a povinnostech jejích příslušníků. Kapitulu o kontrole VS doplnili o zpracování tématu kontroly veřejných sborů prováděné GIBS. Jako organický a přínosný lze také vnímat rozšiřující exkurz o tématu zaměstnaneckých poměrů příslušníků a zaměstnanců veřejných sborů, jejichž charakter vhodně doplňuje výklad o právech a povinnostech příslušníků VS.

Z koncepce a obsahového zaměření i formy a stylu díla lze identifikovat základní cíle a záměry autorů, které směřují zejména do oblasti praktické činnosti subjektů zajišťujících bezpečnost v ČR a nepochybně také do oblasti didaktické. Dílo naplňuje zjevně potřebu praxe veřejných sborů, přináší souhrnný pohled na institucionální aspekt zajištění bezpečnosti ČR a zároveň přináší a otevírá i témata k diskusi. Terminologický chaos v platné právní úpravě se autoři snaží kultivovat a řešit vymezením doktrinárního termínu

„veřejné sbory“, který je obsažen v titulu recenzovaného díla a jímž směřují k nalezení alespoň základních kritérií jejich členění a vytvoření kategorie, již lze srozumitelně souhrnně popisovat, charakterizovat, analyzovat, srovnávat a hodnotit. Nelze zároveň přehlédnout, že toto vymezení pragmaticky směřuje i k pedagogickému využití díla. Jako úkol si vytyčili nalézt a vymezit definiční znaky a kritéria společná pro všechny VS s cílem provést systematický a přehledný popis subjektů zajišťujících bezpečnost ČR nebo se na bezpečnosti podílejících a jejich činnosti. To není za stávající, nepřliš konzistentní právní úpravy této problematiky a vzhledem k matoucímu označení institucí zajišťujících bezpečnost ČR v právním řádu ČR nikterak snadné. Vymezení sjednocujícího pojmu „veřejné sbory“, který umožňuje najít správnou systematiku výkladu a společná kritéria už samotného vymezení kategorie zkoumaných subjektů, je pro tento účel mimořádně významné. Autoři tak učinili uspokojivým a přiléhavým způsobem jejich charakterizací třemi znaky (s. 15), a to 1) jejich *veřejnoprávním charakterem*, tedy jejich zřízením, které se děje zákonem, respektive na základě zákona, a obsahem činnosti, která je regulována předpisy veřejného, především správního práva a jejich zřizovatelem je stát nebo obce, které jejich činnost materiálně a finančně zajišťují; 2) *předmětem činnosti* spočívajícím především v úkolu chránit tzv. policejní statky před nebezpečím a poruchami a udržovat, případně obnovovat stav, který lze označit za veřejný pořádek a bezpečnost; a 3) *možností použití donucení* (s výjimkou ZS a do určité míry HSZ).

Nutnost určitého nezbytného zjednodušení přitom přináší jisté komplikace, vyplývající z dílčích, někdy ovšem významných odlišností jednotlivých sborů. Z toho pak plyne i zákonitý závěr, že jsou do této kategorie zařazeny subjekty významně odlišné – ozbrojené i neozbrojené (HZS vs. ostatní), subjekty vymáhající právo [*law enforcement* (LEA)] i takové, které tento charakter nemají (PČR vs. ZS). Že není snadné vymezit jednotnou konzistentní kategorii, lze vidět např. i na vymezení donucení jako pojmového znaku VS. Také pojmy „veřejný pořádek“ a „bezpečnost“, jsou významně odlišné od kategorie „bezpečnosti státu“ (národní bezpečnosti).

Ve výkladu by tedy snad zasluhovalo výrazněji odlišit charakter jednotlivých kategorií VS, a to zejména odlišení orgánů vymáhajících právo (LEA) od těch, které tento charakter a postavení nemají. Konkrétně jde o ZS, které jsou v podmínkách ČR charakterizovány respektováním tzv. oddělovacího imperativu, jímž jsou kategoricky odděleny od výkonných pravomocí represivní, policejní povahy. A dále obecní/městskou policii od ostatních VS a také specificky odlišné postavení a úkoly HZS vůči ostatním, ozbrojeným, sborům. Za sporné lze považovat i samotné zařazení obecní policie mezi VS. V tomto směru lze spíše souhlasit s Vangelim,⁴ podle něhož nejde o sbor, nýbrž o ozbrojenou bezpečnostní složku, byť i toto je podle našeho názoru spíše jen „nouzové“ označení bezpečnostní složky *sui generis*, která se významně liší od ostatních VS.

Okruh subjektů, které zajišťují bezpečnost ČR nebo se na tomto zajišťování podílejí, základním způsobem vymezuje čl. 3 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky (dále jen „z. o b.“). Postavení těchto subjektů, rozsah a další podrobnosti stanoví zákon. Recenzované dílo se věnuje právě oné zákonné úrovni právní úpravy a podrobně popisuje a analyzuje okruh oněch subjektů zajišťujících bezpečnost ČR, a to s jasným akcentem na jejich právní a institucionální aspekt a aspekt oprávnění, jimiž disponují.

⁴ VANGELI, B. *Zákon o Policii České republiky. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 54, 55.

Ambicí autorů zjevně nebylo zabývat se analýzou z. o b., a zaměřili se na deskripci platné zákonné úpravy. Je to ovšem zcela pochopitelné. Úprava institucionálního vymezení bezpečnostních složek bezpečnostního systému provedená z. o b. vykazuje problematické body, jejichž analýza by zjevně vybočovala z charakteru díla a přesahovala jeho praktické zaměření.

Autoři se také, patrně z týchž důvodů, vyhnuli zpracování obecného teoretickoprávního rozboru kontextu zkoumaného tématu, který ovšem citelně schází a byl by jistě žádoucím dalším krokem autorů ke zvýšení přínosů jejich záslužného díla. Z tohoto pohledu by především úvodní pasáž obsahující teoretický výklad pojmů a kategorií zasluhovala širší rozpracování, které by poskytlo základní obecnější teoretickoprávní kontext dlouhodobě dosud absentující právě v oblasti, již je recenzované dílo věnováno, a které by postihlo základ tématu nad rámec aktuální právní úpravy, jednotlivé formy činnosti VS a jejich postavení ve správním řízení. Z pohledu jednotlivých témat lze jako diskusní označit některé dílčí závěry či konstatování, či naopak jejich absenci. Polemizovat lze např. s tvrzením, že vedlejšími jsou funkce a činnosti VS spočívající ve výkonu státní správy (s. 19). To např. v případě řízení o přestupcích či dohledu nad bezpečností a plynulostí silničního provozu (PČR) či státního požárního dozoru (HZS), aj. Pojednání v kapitole sedmnácté a osmnácté do určité míry postrádá přehlednost, např. oblast správního trestání představující významnou součást činnosti VS by zasluhovala ucelenější pojednání.

Témata vyvolávající diskusi

Významný přínos díla spočívá i v tom, že vyvolává diskusi o tématech, kterým se jurisprudence příliš nevěnuje. Podle našeho názoru jsou diskuse hodnými tři témata, a to 1) nekonzistentnost zákonné terminologie, 2) podoba vymezení systému institucionálních složek bezpečnostního systému ČR v z. o b. a, spíše akademicky, 3) možné vymezení a opodstatněnost, respektive účelnost právního pododvětví bezpečnostního práva, minimálně jako pedagogické disciplíny.

Ad 1) lze nepochybně konstatovat, že zákonná terminologie je nejednotná a vzájemně kolidující.⁵ Samotná definice mnoha významných pojmů (mj. samotný pojem „bezpečnosti“) není v zákonném textu obsažena.⁶ Jako případná se v této souvislosti jeví úvaha Havránkova,⁷ který nepřítomnost přesné definice základního pojmu „bezpečnost“ v z. o b. označuje spíše za implicitní výzvu k doktrinálnímu výkladu na mimonormativní odborné platformě než jako opomenutí zákonodárcovo. Nedokonalá právní úprava např. vede Mareše⁸ dokonce ke konstatování, že „*smysluplné moderní legislativní zakotvení bezpečnostního systému ČR a jeho podrobnější struktury v současné době neexistuje*“.

Ze zkoumané oblasti lze v platné právní úpravě ČR identifikovat termíny: „ozbrojené síly“ (zák. č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky), „bezpečnostní sbory“

⁵ Např. i komentáře k z. o b. označují čl. 3 z. o b. dalším rozdílným podtitulem: P. Uhl (viz RYCHETSKÝ, P. – LANGÁŠEK, T. – HERC, T. – MLSNA, P. a kol. *Ústava České republiky. Zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015) jako „Bezpečnostní složky“, M. Mareš (viz MAREŠ, M. – NOVÁK, D. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019) jako „Institucionální složky bezpečnostního systému“.

⁶ V této souvislosti považujeme za vhodné upozornit na dílo ZEMAN, P. (ed.) *Česká bezpečnostní terminologie*. Brno: Masarykova Univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002, které je komplexním výkladovým slovníkem termínů vyskytujících se v bezpečnostní oblasti, zpracovaným předními českými bezpečnostními experty.

⁷ Viz HAVRÁNEK, D. Duální role právního státu při zajišťování bezpečnosti. *Právník*. 2006, roč. 146, č. 6, s. 294.

⁸ Viz MAREŠ, M. – NOVÁK, D. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*, s. 131.

(zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů), „zpravodajské služby“ (zák. č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky + zák. č. 154/1994 Sb., o BIS + zák. č. 289/2005 Sb., o VZ), „ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, havarijní služby“ (z. o. b.), z nichž některé nejsou ani na zákonné úrovni obsahově vymezeny. Tyto kategorie se přitom vzájemně prolínají a překrývají.

Pojem VS není pojmem zákonným, a není shodný ani se zákonem vymezeným pojmem bezpečnostní sbory (BS), byť je mu velmi blízkým. Vymezení pojmu BS je do určité míry kuriózní. Tento pojem je vymezen jaksí mimoděk, v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jehož předmětem je upravit služební poměr příslušníků bezpečnostních subjektů, kteří v nich konají službu ve státně zaměstnanec-kém vztahu ke státu – ve služebním poměru. Definice pojmu bezpečnostní sbory (vyčerpáná ovšem pouhým mechanickým výčtem dotčených zaměstnavatelských subjektů) slouží v podstatě jako vymezení osobní působnosti zákona 361/2003 Sb., neobsahuje žádné definiční znaky BS a vymezuje pouze okruh pod něj zařazených sborů.⁹ Do jedné kategorie jsou shrnuty sbory lišící se v mnohém, i podstatném, nastavení a vymezení jejich postavení, působnosti i okruhu oprávnění [ozbrojené vs. neozbrojené (HZS), orgány LEA vs. ZS (*intelligence*), veřejný pořádek a bezpečnost vs. bezpečnost státu].

Ad 2), důležitou výchozí normou právní úpravy institucí zajišťujících bezpečnost ČR, je z. o. b., speciálně jeho třetí článek. Podle odstavce 1 tohoto článku jsou institucionálními složkami bezpečnostního systému ČR, které zajišťují bezpečnost ČR: ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Je to velmi košatá a rozmanitá spleť, kterou je složité systematicky a zároveň souhrnně pokrýt. Ústavním zákonem vymezený souhrn je přitom neúplný – chybějí např. NBÚ, NÚKIB, SÚJB, které nepochybně jsou k zajišťování bezpečnosti určeny; do žádné z uvedených kategorií mj. nezapadá Vojenské zpravodajství, některé z takto označených subjektů pak nejsou vůbec definovány (záchranné sbory, havarijní služby) aj.

Autoři analýzu této ústavní úrovně právní úpravy z dobrého důvodu do svého výkladu nezahrnuli. Dostali by se tím totiž jednak mimo jimi zamýšlené ambice pro praktické využití a souhrnné popsání pro didaktické účely, jednak by to přineslo jistě významné rozšíření rozsahu díla. Už tak bylo složité nalézt společného jmenovatele, svorník či souhrnné kritérium. Další rozšíření by onen koncept nepochybně zatížilo a učinilo méně přehledným. Terminologické obtíže by byly dále „obohaceny“ o nutnost interpretovat termíny, jako jsou ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory, havarijní služby, ale i termín státní orgány v této souvislosti, jejichž zákonné vymezení absentuje. Je tedy zásluhou autorů, kteří se nespokojili ani se zákonným pojmem BS, ale vytvořili nový pojem VS, jemuž vyhradili konkrétní pojmové znaky a který pak umožňuje srozumitelně souhrnně tuto kategorii popisovat a analyzovat a vytvořit vhodný základ mj. i pro její didaktické uchopení. Zároveň tím přispívají k odborné a vědecké diskusi na toto téma.

Ad 3), z. o. b. zakotvuje komplexní pojetí bezpečnosti, které má vliv a potenciál k vytváření uceleného právního pododvětví – bezpečnostního práva,¹⁰ které vychází z práva ústavního a dominantně se projevuje v oblasti práva správního, má však přesahy i do práva trestního, pracovního, mezinárodního i do dalších odvětví a pododvětví.

⁹ Byl-li by např. služební poměr příslušníků BIS upraven samostatně, jako tomu bylo před účinností zákona č. 361/2003 Sb., přestala by BIS být bezpečnostním sborem?

¹⁰ Viz MAREŠ, M. – NOVÁK, D. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. XXXIV.

Termín „bezpečnostní právo“ použil již Lukeš¹¹ a definoval je jako jedno z pododvětví správního práva, obsahující souhrn právních norem, které upravují společenské vztahy v podstatě dvojího druhu. Zaprvé: úkoly, pravomoc, kompetenci a odpovědnost bezpečnostních orgánů a jejich výkonného aparátu, a zadruhé: organizaci bezpečnostních orgánů a jejich vztahů k jiným správním orgánům. Podle Mareše¹² vytváření uceleného právního pododvětví bezpečnostního práva podporuje právě i komplexní pojetí bezpečnosti zakotvené v z. o b. Podle něho by ovšem, vedle institucionálních aspektů (tedy vymezení úkolů, pravomocí, působnosti a odpovědnosti subjektů v bezpečnostním sektoru) a organizace bezpečnostního systému státu a jeho vazeb na jiné systémy, mělo zahrnovat i hodnoty a povinnosti státu a dalších subjektů v bezpečnostním sektoru, a také bezpečnostní stavy, přičemž ony institucionální oblasti zachovává jako nosné. Jako jedna z možných pododvětví bezpečnostního práva pak uvádí ta, která jsou vázána na specifické aktéry, respektive subjekty, kam lze zařadit např. policejní právo nebo právo zpravodajských služeb.

Závěr

Autoři v recenzovaném díle charakterizují a rozvíjejí téma, které není příliš frekventovaným, přitom je však žádoucím pro bezpečnostní praxi a zásadním i pro didaktické účely – vzdělávání vysokoškolských studentů v právních, bezpečnostních a bezpečnostně právních studijních programech, jimž přináší vítanou a velmi potřebnou studijní literaturu. Zkušení autoři zevrubně zpracovali tuto problematiku s ambicí podrobně a systematicky popsat veřejné sbory, vymežit to, co mají společné, a objasnit rozdíly mezi nimi, a to s cílem popsat současný stav především pro aplikační účely, tedy pro praktickou činnost příslušníků a zaměstnanců VS. Vzhledem k tomu, jak přístupně je dílo napsáno, je možné je doporučit rovněž odborné i laické veřejnosti k získání základního přehledu a představy o recentním stavu právní úpravy, o postavení a činnosti veřejných sborů a základního vzhledu do problematiky bezpečnosti ČR a jejího institucionálního zajištění. Může být využito jako souhrnný manuál pro pracovníky v bezpečnostní praxi, pro studenty bezpečnostních a právních studijních programů, ale i širokou veřejnost, zajímající se o tuto problematiku. Dílo zároveň inspiruje k další odborné a vědecké diskusi. Je krokem směřujícím ke komplexnímu zpracování problematiky postavení a činnosti VS, na nějž by měl ovšem navazovat krok další, jímž by byl uceleně zpracován obecný teoretickoprávní základ této problematiky nad rámec platné právní úpravy, zahrnující jednotlivé formy činnosti VS a jejich postavení ve správním řízení. To by pak mohlo přispět k vytvoření předpokladů pro vymezení oboru, respektive zmíněného právního pododvětví – bezpečnostního práva, přinejmenším jako pedagogické disciplíny.

Ladislav Pokorný*

¹¹ Viz LUKEŠ, Z. *Základy bezpečnostního práva*, s. 20.

¹² Viz MAREŠ, M. – NOVÁK, D. *Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. XXXV.

* Doc. JUDr. Ladislav Pokorný, Ph.D., Fakulta bezpečnostně právní, Policejní akademie České republiky v Praze. E-mail: pokorny@polac.cz. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5740-8053>.